

CALAIX D'EINES

Trobada inicial [0.1]

Característiques de la trobada	
Centre	
Data	
Espai	
Persones presents	
Resum de la demanda del centre recollida en la sol·licitud al CRP	
Altres elements previs a tenir en compte	

Dades del centre [0.2]

Nom del centre:

- Adreça:
- Telèfon:
- Fax:
- Correu electrònic:
- Pàgina web:
- Moodle:

Composició de la Junta

- Direcció:
- Cap d'estudis:
- Coordinació pedagògica:

Nombre de docents:

Equips de coordinació i d'ajuda a la gestió

- Comissió pedagògica formada per:
- Comissió de convivència formada per:
- Coordinació d'àrees o de cicles formada per:
- Equips de coordinació de tutoria formats per:
- Altres:

Un primer passeig amb guió [0.3]

1. Quin tipus de formació o assessorament necessiten i esperen?

2. A qui es dirigeix l'assessorament (clastre en general, equip docent d'un nivell concret, cicle, departament didàctic, equip de gestió)?

3. D'on o de qui sorgeix la necessitat/la iniciativa?

4. Quin tema els agradaria que es tractés en l'assessorament? Què entenen per... (el tema que demanin)?

5. Com preveuen distribuir les 15 hores?

6. Quines facilitats estan en disposició de donar al professorat que rebrà l'assessorament? (espai, flexibilització de l'horari, facilitació d'hores de reunió concretes per treballar temes relatius a la formació...)

7. Línies del centre i nombre de professores i professors que hi treballen?

8. Situació del professorat (estabilitat- no estabilitat)

9. Pel que fa a l'alumnat i l'organització del centre, tenen grups de nivell/ homogenis/flexibles? Com s'atén la diversitat?

10. Tipologia de l'alumnat.

11. Disposen d'aules específiques d'acollida, servei de mediació...?

12. Pel que fa a l'organització pedagògica del centre i els hàbits de treball d'equips docents, reunions de professorat, departaments i claustres.

	Equips docents	Coordinacions	Comissió Pedagògica	Claustre	Altres
Amb quina periodicitat es reuneixen?					
S'hi tracten temes pedagògics i/o curriculars?					
Es coordina el professorat que en forma part? De quina manera?					
Es porten propostes prèvies per ser debatudes?					
Hi ha intercanvi d'experiències docents per part del professorat?					
S'acostuma a arribar a acords?					
Altres					

La percepció del propi centre [0.4]

1. El clima del centre

2. Relació del centre amb l'entorn. Participació en activitats de barri o de ciutat. Treball amb altres centres.

3. Projectes de centre. Activitats per les quals sentin una especial satisfacció.

4. Suport informàtic

5. Observacions del llenguatge no verbal

Contingut i temporització de l'assessorament [0.5]

Centre:

trobada	dia	Hora	Contingut
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			

Diari de l'assessorament

CENTRE:	TROBADA:	DATA:	HORA:
----------------	-----------------	--------------	--------------

OBSERVACIONS PRÈVIES:

TÍTOL DE L'ACTIVITAT	INSTRUMENT	TEMPS	CONDUCTORA	OBSERVACIONS DE L'ACTIVITAT

TÍTOL DE L'ACTIVITAT	INSTRUMENT	TEMPS	CONDUCTORA	OBSERVACIONS DE L'ACTIVITAT

OBSERVACIONS FINALS:

DIARI DE L' ASSESSORAMENT (Model)

CENTRE: IES Sant Martí de Provençals	TROBADA: 2	DATA: 28-01-09	HORA: 15:30-18:30
---	-------------------	-----------------------	--------------------------

OBSERVACIONS PRÈVIES: Hauran llegit el text Coeducar és educar: ens permetrà de consolidar marc conceptual Coeducació. Cal reprendre bones pràctiques i parlar dels criteris per considerar-les així. Els vam demanar observacions sobre situacions de discriminació. Cal recollir-lo.

TÍTOL DE L'ACTIVITAT	INSTRUMENT	TEMPS	CONDUCTORA	OBSERVACIONS DE L'ACTIVITAT
Què em vaig endur de la primera trobada	Activitat oral	10'	M. Lluïsa	Recordar importància del diari per escriure el que fem i el que passa. Recordar el que vam dir sobre per què som aquí. Activitat del símbol → fortaleces de les persones participants
Avançant cap a la comunitat de pràctiques	El bon debat en la comunitat de pràctiques [9]	45'	Roser	Hem fet el text, però no ha sortit un mapa conceptual, sí dos llistats. Els passem el text per fer contrast.
Mosaic coeducatiu	Microrelats coeducatius [10]	30'	M. Lluïsa	Activitat d'anàlisi dels casos que han escrit
Metareflexió: el portafolis	Portafolis [11]	15'	M. Lluïsa	Insistir en la importància d'escriure: és una eina per recollir i avançar.
TÍTOL DE L'ACTIVITAT	INSTRUMENT	TEMPS	CONDUCTORA	OBSERVACIONS DE L'ACTIVITAT

<p>Críteris per dissenyar bones pràctiques coeducatives</p>	<p><i>Críteris per dissenyar una bona pràctica coeducativa [12.1], [12.2]</i></p>	20'	Roser	<p>Recollim el que vam veure en la primera trobada. Hem aconseguit una llista de críteris que contrastem amb una altra que teníem elaborada. Fem una activitat oral de contrast i redescrípció.</p>
<p>Marc conceptual coeducatiu</p>	<p>Coeducar és educar Sexisme i androcentrisme Lectura d'un article [13]</p>	20'		<p>Activitats de contrast a partir dels articles d'Amparo Tomé i Mercè Otero. Aquest segon va acompanyat de l'instrument de lectura. Han de servir per fer contrast (T) i per iniciar el procés del seu projecte de canvi.</p>
<p>El meu projecte de canvi</p>	<p>Els reptes d'una escola coeducativa [14]</p>	20'		<p>Expliquem en què consistirà i com l'han de desenvolupar.</p>
<p>Què me'n porto?</p>	<p>El meu projecte de canvi: el pla d'acció [15] Diari de bitàcola</p>	5'		

OBSERVACIONS FINALS:

La trobada ha anat molt bé: hi ha interès i participació. La majoria havia fet el microrelat i hem pogut analitzar-los. Havien llegit l'article d'Amparo Tomé i hem pogut fer contrast. Cal insistir i aprofitar més aquest text i el de la Mercè Otero. Tasques: 1) Observació de casos, que ens enviaran; 2) Lectura del text de Subirats sobre violència; 3) Elaborar una proposta per al seu projecte que explicaran a tot el grup (exposició de 2').

Qui sóc i per què sóc aquí? [1]

Treball individual (5')
Em dic
Sóc professora/professor de Altres càrrecs o responsabilitats que es vulguin citar
Participo en aquest assessorament perquè
Amb aquest assessorament espero
Posada en comú (15 minuts)

El bon debat [2]

Treball individual (5')

Quin és el meu funcionament com a component d'un grup de debat? Aspectes positius i d'altres que podria millorar.

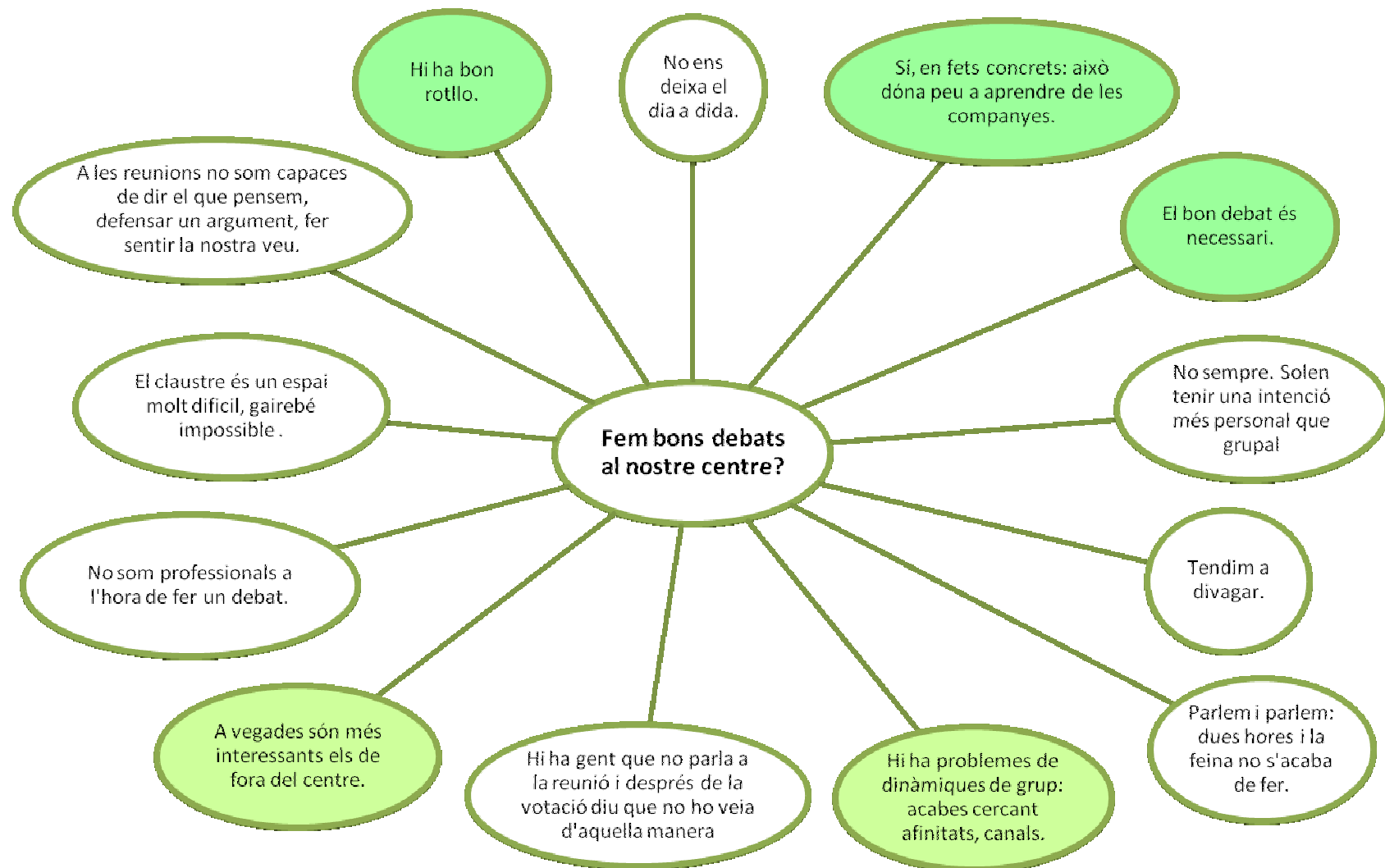
Fem *bons debats* a les nostres reunions (equip directiu, departaments didàctics, equips docents, comissions...)?

Quins penso que són els aspectes del *bon debat* que observem més? Quins menys? Per què?

A l'espai organitzatiu on ens reunim es donen les condicions per tal que s'estableixi una dinàmica de *bon debat*? De quina manera l'assessorament podria incidir-hi?

Treball en petit grup (10')

Poseu en comú el que heu escrit. Formeu grups heterogenis.

El bon debat [3]

Treball individual (5')
Llegeix amb atenció el text següent i pensa si hi ha coincidències amb el que tu havies escrit en l'activitat <i>El bon debat</i> [1]
<p>Un centre educatiu pot convertir-se en la seu d'una autèntica <i>comunitat de pràctiques</i> quan un conjunt de docents entren en interaccions significatives a través de l'ús del llenguatge, pensant junts les experiències viscudes i donant-los una significació compartida. El gènere textual del debat és l'instrument idoni per anar conformant una autèntica comunitat de pràctiques. Però no estem parlant de qualsevol debat, sinó d'aquell que permet la creació d'un coneixement compartit que acaba sent de totes i cadascuna de les persones que integren el grup. I aquesta mena de debat es caracteritza per una sèrie de criteris i normes bàsiques:</p> <p>Neil Mercer a <i>Paraules i ments</i> ens explica aquestes regles bàsiques:</p> <p>Un bon debat és:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Aquell en què es comparteixen un interès i un objectiu.✓ Aquell que promou la participació de totes les persones integrants del grup.✓ Aquell que porta a compartir la informació rellevant, que crea marcs de referència per entendre'ns mútuament. Es fa a través d'un llenguatge propi que dóna al grup identitat i cohesió.✓ Aquell en el qual les opinions personals que s'hi exposen són argumentades per tal de poder-les debatre.✓ Aquell que permet que les intervencions circulin i es puguin incorporar al fil de la conversa. <p>Aquell que busca sempre conclusions compartides.</p>
Treball en petit grup: Activitat de contrast i redescrípció (10')
<p>Després de llegir aquestes receptes sobre un bon debat, poseu-les en contrast amb les que havíeu pensat vosaltres en el si del grup. Mireu en quines coincideu, quines afegiríeu. És possible que vosaltres hagueu trobat algunes altres. Les podeu relacionar amb les anteriors? Quina idea us queda ara del que pot ser un bon debat?</p>
Posada en comú grup gran (10')

El meu símbol en Coeducació [4]

<p>Treball individual (5')</p> <p>Pensa en algun símbol (objecte, planta...) amb el qual t'identifiquis i que ajudi a definir els trets més significatius de la teva manera de pensar i actuar pel que fa a la Coeducació.</p> <p>El símbol que m'identifica en relació a la Coeducació és:</p> <p>Perquè (trets d'identitat de la meva persona):</p> <ul style="list-style-type: none">▪▪▪
<p>Treball en grup (20')</p> <p>En grups de tres persones busqueu similituds entre vosaltres i aquells trets d'altri que poden ser complementaris per a un bon treball en col·laboració. Intercanvieu la vostra reflexió individual:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Expliqueu al grup el símbol que heu triat.2. Escolteu a les altres persones del grup ajudant-vos de l'instrument <i>L'observació del grup</i> [5].
<p>Posada en comú (15')</p> <p>Un portaveu del grup presentarà a la resta del professorat</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Els símbols escollits i els trets d'identitat en relació a la Coeducació ▪ Una síntesi d'allò que ha sorprès ▪ Els punts forts de cada persona

Rellotge

Temps per aturar-me,
reflexionar: puc construir.

Formiga

Sóc treballadora, observadora i lenta
com les formigues. Puc canviar coses a
poc a poc.

Sabata esportiva

M'agrada fer sentir còmoda la gent; això
permet expressar les emocions.

Collaret artesanal

Estimar-se a si mateixa, tenir cura dels
petits detalls, cuidar de la gent. És un
complement que provoca un somriure;
hi ha el detall del treball delicat amb les
boletes, una a una.

Un embut mirat del revés

Mirant des de la part estreta cap a la
part ampla: és una manera bonica de
mirar-se les persones.

Càmera de fotos

Veure fotos és pensar, aturar el temps.
Mirar fotos és fer una lectura més
pausada, més ralentida. En Coeducació
cal aturar el temps i fer l'exercici de
comentar la fotografia.

Teranyina

Es veu com una aranya amb tota la
teranyina al voltant i les coses que se li
van enganxant. En Coeducació és bo
impregnar-se del que t'envolta.

Posar en pràctica

Veig que les meves pràctiques poden
influir molt en l'alumnat, per exemple
emprant un llenguatge no sexista.

L'observació del grup [5]

Treball en petit grup (20'). Escolteu les intervencions de les altres persones del grup. Preneu anotacions mentre cadascú explica la seva tria.			
Nom	Símbol que ha triat	Coincideixo en la seva visió? Què m'ha sorprès?	Punts forts de la meva companya o company

Bones pràctiques coeducatives [6]

Treball individual (10 minuts)

Escriu dins aquesta graella algunes de les bones pràctiques que es fan en aquest centre i de les quals et sents especialment satisfet o satisfeta. Quines penses que són autèntiques bones pràctiques (co)educatives?

Bones pràctiques	Espai organitzatiu en què s'insereix (aula, cycle, equip docent, coordinació pedagògica, departaments, equip directiu...)	Àmbit temàtic (tasca d'aula, projecte, diada commemorativa, gestió, PEC, PCC, activitats de formació)	Denominadors comuns de les bones pràctiques que s'hi consignen

Graella de referència [7]

Treball en grup (15 minuts)				
Feu grups de tres persones el més heterogenis possible, tot cercant conclusions comunes en relació a les bones pràctiques coeducatives i en els diferents punts de la graella.				
Activitat	Actitud/activitat/mirada coeducativa	Què desencadena?	Que vull o que es vol aconseguir?	Recursos necessaris
Posada en comú (15 minuts)				
Llegiu el resultat de la discussió de cada petit grup a la resta. Feu les matisacions que calguin. Lliureu el material a les formadores.				

Un microrelat essencial [8]

Treball autònom
Llegeix amb atenció un parell d'exemples d'aquest gènere literari.
<p>Quando despertó, el dinosaurio todavía estaba allí. (Augusto Monterroso)</p> <p>Una mujer sueña con una preciosa casa en la que no vive nadie y un día pasa delante de la casa: cúpula, tejado a dos aguas y porche. Se dirige hacia la casa, llama a la puerta y la abre lentamente ¡ella misma!, una mujer sonriente que es su réplica exacta. (Lorrie Moore, <i>Como la vida</i>)</p> <p>¡Arriad el foque!, ordena el capitán. ¡Arriad el foque!, repite el segundo. ¡Orzad a estribor!, grita el capitán. ¡Orzad a estribor!, repite el segundo. ¡Cuidado con el bauprés!, grita el capitán. ¡El bauprés!, repite el segundo. ¡Abatid el palo de mesana!, grita el capitán. ¡El palo de mesana!, repite el segundo. Entretanto, la tormenta arrecia y los marineros corremos de un lado a otro de la cubierta, desconcertados. Si no encontramos pronto un diccionario, nos vamos a pique sin remedio. (Ana María Shua, <i>La sueñera</i>).</p>

Aquests textos són *microrelats*. Com veieu, un microrelat és una miniatura de relat, un conte mínim, una història fictícia amb tots els ingredients necessaris (personatges, espai, temps, punt de vista, trama) reduïts a l'essencial. Aquest subgènere narratiu neix amb el modernisme i es desenvolupa en el període de les avantguardes, dintre d'una atmosfera artística que privilegia el minimalisme, les línies pures i la brevetat intensa. Actualment, el microrelat gaudeix d'una salut excel·lent.

La nostra proposta
<p>Et proposem que escriguis un microrelat (entre sis i deu línies) que reflecteixi una situació al centre, al carrer, a la vida familiar o social que s'ha donat o es podria donar on es vegi la necessitat d'una mirada coeducativa. Penja'l al <i>moodle</i> o ens el facis arribar per correu electrònic. A tall d'exemple, et mostrem el text que va escriure una companya d'un altre centre.</p>
<p>El fet va succeir en una sortida d'alumnat entre catorze i disset anys a França. L'estada va transcórrer amb normalitat. Però el que em va sobtar i alhora divertir, va ser el comportament tant diferent dels alumnes i de les alumnes; mentre que elles es dedicaven a parlar i fer-se fotografies amb els nois francesos, els seus companys es</p>

van comprar una pilota per jugar a futbol en els parcs de la ciutat, pilota que abans de dormir, es va haver de requisar perquè continuaven jugant a futbol a l'habitació.

SUPORT TEÒRIC

Tipus de document: Text

Títol: Educar és coeducar

Autor/a: Amparo Tomé (amparotome@hotmail.com)

Dades bibliogràfiques. Conferència realitzada a les Jornades de Coeducació. Programes d'Innovació Educativa, Cosmo Caixa Barcelona, 6 de maig de 2005.

Descripció:

És una reflexió sobre el fet de coeducar avui.

Dins de l'educació hi ha dos nivells de treball: un fa referència al rendiment escolar (títols, èxits acadèmics, lleis...), i un altre, que és on estaria la Coeducació, fa referència a respectar la diferència, tenir cura de nosaltres i dels altres, saber escoltar, posar-nos a la pell de l'altre/a, ser persones felices, viure sense discriminacions... La Coeducació **rescata tot allò que s'oculta, s'ha oblidat, i s'ha menyspreat en la societat.**

En l'educació de les persones, cal tenir en compte en primer lloc : **els sabers de les dones**, en el sentit més ampli de la cura i del saber fer; i en segon lloc, **requereix una revisió dels currículums**, de totes les exclusions a nivell científic, artístic; per últim, la Coeducació **requereix una revisió sobre les actuals relacions entre professorat alumnat, família i centre, escola i barri.**

L'altre nivell coeducatiu planteja canviar aspectes estructurals com la reflexió i el diàleg, potenciar la creativitat, adoptar una actitud flexible...La coeducació **proposa reptes polítics** ja que està en oposició al model patriarcal d'ordre endocèntric masculí. L'article aposta per les **noves masculinitats**: homes que aprenguin a expressar sentiments, a tenir cura... La insensibilització comporta la monstruositat de les agressions, les guerres i la violència contra les dones... **Les noves feminitats** plantegen que la igualtat és adoptar el model de poder masculí, sinó reconèixer noves formes de viure.

Aplicacions: Text especialment adreçat a professorat en formació sobre Coeducació. Parteix d'un plantejament bàsic i essencial amb una certa dosis d'utopia. És un text senzill i al mateix temps molt complex i profund; permet treballar a diferents nivells sobre la Coeducació. En el fons és una declaració sobre la Coeducació que permet reflexionar de moltes maneres

Educar és coeducar

Es diu que a totes les dones ens agrada estrenar. Doncs, avui jo tinc la sensació que, una a una, estrenem un dia de festa major i que juntes estrenem el dia de la coeducació a Catalunya. Estrenem PROGRAMA DE COEDUCACIÓ, amb majúscules. Estrenem l'alegria i la il·lusió d'estar totes juntes, i amb nosaltres alguns companys, per celebrar un moment que em sembla històric.

Estrenem ESPERANÇA amb majúscules, tantes vegades oblidada per no patir més decepcions.

Estrenem xarxes de confiança que ens serviran per continuar creixent.

Estrenem sabates noves per recórrer nous camins.

Estrenem la capacitat del record per pensar en totes i en tantes dones que ens han precedit en aquesta feina, en la tasca de pensar-nos, de fer-nos dones a partir de models que ens han ensenyat, que hem provat i fet.

Estrenem vitalitat per seguir pensant i posant en pràctica models de relació.

Estrenem bossa per guardar els tresors de la intimitat.

Estrenem barret nou perquè la *calor* i les *pressions* mai no ens facin defallir.

Estrenem vestit nou per fer-nos més i més visibles.

Estrenem una forma nova de prudència audaç.

Estrenem la humilitat que necessitem per mirar-nos als ulls.

Estrenem l'afecte que ens fa sentir properes.

Estrenem el sentit de la cura que ens tenim entre totes.

Estrenem les abraçades del retrobament.

Volem dedicar un record especial a tantes companyes que ja no es troben amb nosaltres, però el record, l'esforç i la il·lusió de les quals no ens abandonaran mai.

Gràcies per poder-vos agrair a totes i a tots el poder estar i el compartir el dia d'avui i molts altres dies que el seguiran.

Gràcies a la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa per invitar-nos a formar part de la nova societat en què la coeducació sigui la columna vertebral que articuli i impregni cada fet social i personal.

Gràcies a Rosa Securum i a Dolors Freixenet per crear aquest espai de trobada, reflexió i intercanvi.

Gràcies a Núria Solsona per acceptar la coordinació del Programa de coeducació del Departament.

Gràcies a tantes dones professores i alguns professors, d'infantil, primària, secundària i formació professional per tots els anys que fa que es dediquen a coeducar, la majoria de vegades en el més absolut silenci i amb moltes dificultats.

En primer lloc, desitjo fer una petita reflexió entorn al títol de la conferència: Educar és coeducar.

En termes generals, quan parlem d'educar parlem de nivells de rendiment escolar, de la consecució de títols acadèmics, de la relació entre l'educació i el mercat de treball, de comportaments i d'actituds adequades, de ciutadans benpensants, d'èxits acadèmics, d'escolarització obligatòria, de matèries instrumentals, de ràtio, de lleis, etc.

No obstant, quan parlem de coeducar ens referim a tot això, però, a més, a alguns objectius que han estat més o menys exclosos de l'educació i que es refereixen a:

- ensenyar i aprendre a viure de forma ètica
- ensenyar i aprendre a viure per no discriminar
- ensenyar i aprendre a viure per respectar les diferències de procedència cultural, de classe social, d'edat, de capacitat i les diferències sexuals
- ensenyar i aprendre a relacionar-nos
- ensenyar i aprendre a tenir cura de nosaltres mateixes i de les altres persones
- ensenyar i aprendre a escoltar-nos

- ensenyar i aprendre a mirar-nos
- ensenyar i aprendre a posar-nos en la pell de les altres persones
- ensenyar i aprendre a no tenir por
- ensenyar i aprendre a ser felices i alegres
- ensenyar i aprendre a valorar-nos i a estimar-nos
- ensenyar i aprendre a expressar i a reconèixer els sentiments i les emocions
- ensenyar i aprendre a expressar la tendresa i l'amor
- ensenyar i aprendre alts nivells de coneixement no androcèntric
- ensenyar i aprendre a investigar el món físic i el món emocional
- ensenyar i aprendre a tenir un projecte vital
- ensenyar i aprendre a ser persones assertives, creatives, dialogants, comunicatives, crítiques i que exerceixen accions solidàries amb el medi físic i el social
- ensenyar i aprendre a transmetre alegria, seguretat, confiança, tranquil·litat
- ensenyar i aprendre a *resituar* les situacions adverses i a prendre decisions
- ensenyar i aprendre a ser capaces d'aconseguir els reptes que ens proposem
- ensenyar i aprendre a tenir cura de la terra, de la casa i de l'escola
- ensenyar i aprendre a adequar-se críticament i correctament a un món de canvis constants
- ensenyar i aprendre a viure les responsabilitats i els drets que implica la ciutadania des de l'escola bressol.

En aquests i altres aspectes radiquen algunes diferències entre el que entenem per educar i el que entenem per coeducar.

Els reptes que comporta la coeducació són simples i complexos alhora.

El primer repte penso que consisteix a rescatar de forma conscient i amb una actitud política ferma tot el que s'ha ocultat, s'ha fet invisible, s'ha oblidat i s'ha menyspreat del saber de les dones, del benestar i l'harmonia que la majoria de les dones han sabut sembrar, fer créixer, recollir, escampar en el medi familiar, natural, social i científic al llarg dels segles.

El segon repte implica una profunda revisió curricular del que està inclòs o es pensa incloure en els currículums. Cal posar una atenció especial en l'anàlisi de com i perquè s'han inclòs com a continguts curriculars, científics i artístics. D'altra banda, l'anàlisi ha de revisar en profunditat i ha d'identificar totes les exclusions dels currículums oficials; per exemple, el saber bàsic per a la vida, l'educació sentimental, la vida, les experiències i el saber de les dones. El principal objectiu d'aquesta tasca té relació amb la significació dels ensenyaments i els aprenentatges per a les noies i els nois. En aquest apartat, hem de tenir cura que els mètodes d'ensenyament i d'aprenentatge més adients no suposin límits a les experiències vitals i a les expectatives de vida de les noies i els nois.

El tercer repte contempla una revisió profunda de les diferents relacions que tenen lloc en el microcosmos escolar; entre el professorat i l'alumnat, el professorat i l'alumnat i entre elles i ells amb les famílies del centre i el personal no docent, en el context del barri, el poble o la ciutat.

Per tant, per portar a terme la coeducació com a principi, cal modificar alguns aspectes de l'estructura escolar per poder treballar els objectius i els reptes que hem descrit.

- El centre escolar o l'institut han de ser un lloc que motivi, acollidor, vivencial, tant per al professorat com per a l'alumnat.
- Una escola amb objectius i ideals, formada per un grup de professores i professors en contínua formació i que portin a terme projectes integrals que facilitin el coneixement i les relacions de totes les alumnes i les professores, els alumnes i els professors.

- Una escola que respecti els interessos i les peculiaritats de totes i cadascuna de les alumnes i els alumnes.
- Una escola capaç de respondre als possibles conflictes que derivin de les desigualtats de classe social, culturals i de les diferències sexuals d'unes i altres a qualsevol edat, etapa o modalitat escolar.
- Una escola capaç de potenciar la creativitat a través de la investigació, l'exploració de l'entorn i dels elements quotidians.
- Una escola que creï condicions per a la reflexió, el diàleg, el creixement en el coneixement i les relacions.
- Una escola que educi en els valors ètics i socials.
- Una escola que ensenyi les relacions de respecte i de responsabilitat
- Una escola que integri projectes de coeducació.
- Una escola que tingui una actitud reflexiva i crítica amb els mitjans de comunicació.
- Una escola que posi el coneixement al servei de totes i de tots.
- Una escola que treballi els deures i els drets de totes i de tots. Per aconseguir aquestes fites possiblement hauríem de pensar en una organització escolar nova, que inclogui espais i temps adequats a cada centre i a cada entorn. Hi ha d'haver, però, un mínim de garanties i d'acords que compleixin aquests principis.
- Espais no discriminatoris a les aules, els patis, els tallers, les sales d'ordinadors, els laboratoris, etc.
- Patis verds o jardins escolars. Aules confortables que motivin, diverses i tranquil·les. Espais comuns i específics per treballar individual i col·lectivament. Espais segurs que facilitin la conversa, la reflexió, l'audició i la creació musical, la creativitat manual.
- Espais que facilitin els diferents ritmes d'aprenentatge de les alumnes i els alumnes
- Espais que fomentin les relacions no competitives.
- Espais que procurin el respecte a la terra i la cura de la naturalesa.
- Espais que facilitin l'expressió corporal i anímica.
- Espais perquè mares i pares es puguin comprometre, no com clients o consumidors del dret a l'educació, sinó com a co-protagonistes del fet d'educar.
- Espais on el debat sobre els deures, els drets, les normes i els principis ajudin al compromís de totes i de tots.
- Espais que educin per a les responsabilitats de la vida domèstica.
- Espais que educin per a la cura de les persones.
- Espais que educin per a les relacions sexuals.

És imprescindible pensar amb detall què implica coeducar per fer possible la coeducació. Les persones que som aquí sabem que la coeducació suposa reptes d'ordre polític ja que s'enfronta a l'ordre establert masculí, a l'estatus i als fonaments i les lleis patriarcal. Reptes d'ordre sociocultural ja que trenca amb la divisió sexual del treball, amb la polarització dels límits imposats sobre allò que reconeixem com a femení i com a masculí. Reptes d'ordre instrumental ja que altera les relacions jeràrquiques i el valor del treball i, finalment, reptes d'ordre personal ja que implica una *deconstrucció* de molts dels aprenentatges apresos al llarg de la vida.

Malgrat tot això, avui i ara, podem identificar on hi ha els paranys del patriarcat, perquè avui en sabem més, i moltes dones ens sabem reconèixer les unes en les altres perquè hem après a ser amigues, a ser companyes, a treballar juntes, a crear juntes, a plorar i a riure juntes, a comunicar-nos de moltes i diferents maneres; avui i ara algunes dones som més lliures perquè ens podem comprometre amb els nostres desitjos; avui i ara podem identificar les nostres mancances i començar a saber els camins per poder-les superar.

Tornem al títol de la conferència, és a dir, a la coeducació. No puc deixar de fer esment especial sobre la construcció de les noves masculinitats que, òbviament, estan

directament entrelaçades amb la coeducació; que els nens, els joves, els homes, aprenguin a expressar i a reconèixer sentiments i emocions és un objectiu fonamental de la coeducació. La negació i els límits socials que se'ls ha imposat, tenen conseqüències molt greus per a ells, en primer lloc, i d'una altra índole per a nosaltres. El fet de no reconèixer, la fugida, l'absència d'expressió de les emocions i els sentiments és una mutilació d'una part del seu ésser, del saber estar en el món, del compromís amb altres homes i dones, és la castració de les potencialitats implícites en el saber tenir cura; la insensibilització comporta la monstruositat de les agressions, de la violència contra les dones i contra altres homes, encara que les causes d'aquesta violència són ben diferents.

Coeducar és aprendre a tenir cura, i no oblidem que quan es comenta que ja hi ha homes que col·laboren en les tasques de la llar i de la família, ells poden aprendre a escombrar, planxar, cuinar, comprar, etc., però, i a tenir cura d'altri? Fins que no aprenguin a posar-se en la pell d'altres persones, fins que no aprenguin a diferenciar el significat del timbre de la porta quan sona d'una manera o d'una altra, fins que no aprenguin a mirar als ulls i a distingir entre els besllums de tristesa i els de malenconia, fins que no aprenguin a escoltar allò no dit, tindran serioses dificultats per aprendre a tenir cura i, per tant, per respectar i acompanyar en el procés d'educar (coeducar).

No obstant això, si pensem en les noves feminitats, el ventall de possibilitats és més ampli quant a models socials i de vida. De forma molt ràpida, em referiré a models de dones, i demano disculpes per endavant per la simplificació de l'anàlisi.

Hi ha dones que han adoptat el model masculí per a obtenir l'èxit i el poder i el preu que han pagat ha estat alt perquè han entrat en un món, les regles del qual no han estat elaborades per a elles, no saben amidar el que oculta la cultura masculina, on allò que brilla sempre depèn del que el poder els exigeix a cada moment.

Hi ha dones que han adoptat la postura justament oposada, s'han apartat conscientment de tot allò que els recorda la masculinitat en qualsevol de les seves formes. El preu que han pagat també ha estat alt perquè de vegades pateixen l'exclusió social. I hi ha dones que es plantegen d'estrenar formes de viure noves, d'ensenyar, de donar, sense patir l'exclusió ni la inclusió en un món que no els pertany. Crec que aquest tercer model tendeix a la coeducació.

Com que sempre hem estat excloses dels models i els sistemes educatius, el nostre desig és que la nostra presència, el nostre saber i els nostres compromisos marquin el rellotge de l'educació a Catalunya.

Amparo Tomé

Jornada de Coeducació. Programes d'Innovació Educativa. Cosmocaixa
Barcelona, 6 de maig de 2005

El bon debat en la comunitat de pràctiques [9]

Activitat de contrast (individual): Llegeix aquest document i contrasta'l amb el mapa conceptual que vam elaborar conjuntament.

El bon debat és propi d'una comunitat de pràctiques, en la qual no desapareixen les individualitats, sinó que aquestes reben un impuls cap a dalt. Aquest bon debat porta la comunitat a una gestió compartida de coneixement, que no es el mateix que consensuar (on podem perdre aportacions d'alguna de les parts implicades). Parteix de les experiències per treballar les experiències i poder abordar experiències futures de manera més sòlida i argumentada. Una comunitat de pràctiques s'autogestiona; en ella hi ha transferència i intercanvi de coneixements, però amb una estructura explícita: el bon debat. No hem de confondre el bon debat amb un intercanvi d'opinions personals; el bon debat ha de servir per construir coneixement, per avançar. Per poder realitzar un bon debat:

S'ha de **compartir un interès i un objectiu**, que impliqui de manera significativa les persones participants.

- S'ha de deixar espai per a la **participació individual** de tots els membres i promoure al mateix temps la **participació de totes les persones integrants** com a membres del grup.
- La **informació** rellevant ha de ser **compartida**. S'han d'anar creant allò que Mercer anomena "marcs de referència" per a comprendre'ns mútuament. Cal arribar a tenir un llenguatge compartit que permeti l'entesa. És possible fins i tot que s'arribi a crear un llenguatge propi de la comunitat que li dona identitat i cohesió.
- Les **opinions** personals han d'estar **raonades i argumentades** per tal de donar suficient informació a les persones interlocutores per a poder-les debatre.
- Les intervencions/aportacions han de **circular**, s'han de reprendre, recuperar, incorporar al fil de la conversa, s'han de comparar i valorar.
- S'ha de pretendre arribar a unes **conclusions compartides**.
- Ha d'haver-hi uns **resultats que indiquin un progrés i un avenç**, així com un aprofundiment en el coneixement respecte al punt de partida de la discussió.

Activitat de redescrípció (individual): A partir de la teva anàlisi, ¿quins elements creus que pots afegir a la teva concepció d'un bon debat?

Activitat de redescrípció (grup): Fent una roda d'intervencions anirem afegint els elements que considerem oportuns. També és possible d'incloure altres que hem anat descobrint a mesura que avançava la reflexió. El nostre mapa conceptual, doncs, pot ser modificat.

Microrelats coeducatius [10]

Treball individual (5')
Llegeixo dos microrelats que tinc en el full adjunt, els interpreto i detecto la presència d'elements que demanen o que contenen una mirada coeducativa. Els defineixo amb paraules clau.
Treball en parelles (10')
Intercanviem les nostres reflexions individuals. Busquem afinitats i divergències en les paraules clau i les argumentem. Restricció a tenir en compte: podem interpretar els relats de les altres persones, però no podem desvetllar el sentit del nostre.
Consensem paraules que segons el nostre criteri fan referència concreta a la Coeducació:
1. 2. 3. 4.
Posada en comú (15')
Escoltem el llistat de paraules de les diferents parelles i consensem aquelles que representen millor el que hem de tenir en compte en Coeducació:
1. 2. 3. 4.
Quines paraules indiquen característiques susceptibles de millora?
D'aquestes, n'hi alguna que em preocupa especialment? Per què?

Fortaleses i febleses del professorat a partir dels microrelats (Document de retorn)

